

Bilag 1: Nye og ændrede retsgrundlag

Som led i tydeliggørelsen af EU's kompetencer opstiller forfatningstraktaten udtrykkelige retsgrundlag på forskellige områder, hvor EU hidtil har handlet i medfør af mere generelle retsgrundlag. På enkelte begrænsede områder udbygger forfatningstraktaten EU's beføjelser, men gennemgående er de nye retsgrundlag udtryk for en tydeliggørelse af eksisterende kompetencer. Det bemærkes, at spørgsmålet om overladelse af beføjelser efter grundlovens § 20 behandles i Justitsministeriets redegørelse for visse forfatningsretlige spørgsmål i forbindelse med Danmarks ratifikation af forfatningstraktaten.

De fleste nye, udtrykkelige retsgrundlag giver mulighed for vedtagelsen af lovgivningsmæssige retsakter. De væsentligste af disse retsgrundlag er opregnet nedenfor sammen med eksisterende, udtrykkelige retsgrundlag, hvis rækkevidde udvides med forfatningstraktaten:

- Borgerinitiativ, art. I-47, stk. 4: Med forfatningstraktaten får EU-borgere mulighed for at opfordre Kommissionen til at fremlægge forslag til retsakter. Der skal være tale om en opfordring fra mindst en million borgere, der kommer fra et vist minimumsantal medlemslande. De nærmere betingelser fastsættes ved europæisk lov.
- Beskyttelse af personoplysninger, art. I-51: Der kan vedtages regler for behandling og udveksling af personoplysninger i EU's institutioner mv. samt mellem medlemslandene under udøvelse af aktiviteter, der er omfattet af EU-retten.
- EU's flerårige finansielle ramme, art. I-55: Der indføres et udtrykkeligt retsgrundlag vedrørende vedtagelse af EU's flerårige finansielle ramme.
- Tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, art. III-122: Ved europæisk lov kan der fastsættes visse principper og vilkår for medlemslandenes levering af tjenesteydelser af almen økonomisk interesse. Medlemslandenes kompetence til at levere, udlægge og finansiere sådanne tjenesteydelser anfægtes ikke herved.
- Pas mv., regler med henblik på fri bevægelighed, art. III-125, stk. 2: Der kan vedtages foranstaltninger vedrørende pas, identitetskort mv. med henblik på at sikre den fri bevægelighed for unionsborgere mellem medlemslandene.
- Diplomatisk og konsulær beskyttelse af unionsborgere i tredjelande, art. III-127: EU kan vedtage foranstaltninger, der gør det lettere at yde diplomatisk og konsulær beskyttelse til unionsborgere i tredjelande.
- Ramme for indgreb mod kapitalbevægelser (indefrysning), art. III-160: Der indføres et nyt, udtrykkeligt retsgrundlag for vedtagelsen af en ramme for administrative indgreb mod kapitalbevægelser, f.eks. indefrysning, med henblik på forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme eller lignende. Den pågældende ramme skal indeholde bestemmelser om retsgarantier for de omfattede.
- Intellektuel ejendomsret, beskyttelsesbeviser mv., art. III-176: Der kan vedtages regler vedrørende indførelsen af europæiske beskyttelsesbeviser for intellektuelle ejendomsrettigheder, herunder vedrørende den relevante sprogordning for beviserne, samt indførelsen af centraliserede tilladelses-, koordinations- og kontrolordninger på EU-niveau.
- Gennemførelse af det europæiske forskningsrum, art. III-251, stk. 4: EU kan ved europæisk lov vedtage foranstaltninger til gennemførelse af det europæiske forskningsrum.
- Europæisk rumprogram, art. III-254: Der kan vedtages foranstaltninger til fremme af fælles initiativer, støtte til forskning mv. vedrørende udforskning og udnyttelse af rummet.